

יום ה', ח' באייר תשס"ד (29 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, ח' באייר, 23 ימים, שהם שלשה שבועות ושני ימים לעומה.

הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה, במהרה בימינו אמן. סלה.

"דע מאין באת...": [על המתרחש בעולם היהודי במאה ה-16 לסה"נ]

בין היהודים שגורשו מספרד ב-1492 ומפורטוגל ב-1498 וב-1536 היו רבים שבחרו לחצות את מיצרי גיברלטר ולהתיישב בצפון אפריקה הסמוכה. ייסוד האינקוויזיציה בפורטוגל בשנת השלושים של המאה ה-16 האיץ את הגירת היהודים והאנוסים. באזורי החוף בצפון אפריקה היו לפורטוגל מושבות, והאווירה והשפה באותם מקומות לא היו זרות לפליטים. השליטים המקומיים נזקקו לסוחרים ולבעלי המלאכה היהודים, ולא הקפידו באזורים אלה על חוקי האינקוויזיציה, אם כי במקומות רבים הם מיהרו להחרים את רכוש היהודים, בעיקר כסף זהב, שהצליחו להוציא מספרד.

מיד לאחר הגירושים פירסם השליט העות'מאני, השולטן באיזיד, צו שהתיר ליהודים המגורשים להתיישב ברחבי הממלכה העות'מאנית. רבים מהמגורשים ניצלו את ההיתר והתיישבו באסיה הקטנה ובאזור הבלקן. לאחר כיבוש ארץ-ישראל בידי הטורקים התרכזו בה רבים מהפליטים. הציבור היהודי הוותיק, ששכן בתחומי הקיסרות העות'מאנית, סייע למגורשים, והוא שפעל להשיג את צו ההיתר. לא מעט מהפליטים הצליחו להשתלב בחצר השולטן. הבולט שבהם היה **רבי יוסף המון**, הוא "יוסף הזקן", שהגיע לטורקיה מגרנאדה ומונה מיד עם בואו לרופא החצר. בנו משה ונכדו יוסף המשיכו להחזיק במשרה זו בחצרות השולטנים סלים ה-I, סולימאן המפואר, וסלים ה-II. שלושתם ניצלו את השפעתם הרבה לטובת אחיהם היהודים.

המפגש בין מגורשי ספרד ופורטוגל לבין הקהילות היהודיות השונות שקלטו אותם, לא תמיד עבר בשלום, ולא אחת התעוררו מתיחויות חברתיות ותרבותיות בין הצדדים. יוצאי ספרד ופורטוגל, שראו עצמם בעלי מורשת תרבותית וחברתית מפוארת, זלזלו במקרים רבים בתושבים היהודים הוותיקים. גם בקהילותיהם החדשות הקפידו מגורשי ספרד לעמוד על מנהגיהם הדתיים, כגון נוסח התפילה. לעתים התפתחו דיונים בקרב הקהילות הוותיקות בשאלה, עד איזה דור ייקראו צאצאי המגורשים "ספרדים" או "פורטוגלים". באחת מקהילות איטליה הושגה פשרה בנושא: בני הדור הראשון והשני אחרי הגירוש ייחשבו עדיין מגורשים [הזוכים לסל קליטה...? מג] אולם בני הדור ה-3 חייבים להיטמע בקהילה המקומית. במקומות רבים גבר כוחה של התרבות היהודית הספרדית על המנהגים של בני המקום. הדבר בלט בצפת שבארץ-ישראל ובפס שבמרוקו.

התרחבותה והתעצמותה של הקיסרות העות'מאנית וכיבוש ארץ-ישראל עוררו גל של תקוות משיחיות לגאולת העם היהודי. רבים ראו בעות'מאנים המוסלמים, מביסי הקיסרות הביזאנטית הנוצרית [השתנו דברים מאז... מג], את מבשרי הגאולה הקרובה. חכמי הישיבה בירושלים התכוננו לקראת הגאולה במלוא הרצינות וקבעו משמרות ללימוד הקבלה. בהכנות אלה השתתף אף ר' **יצחק הכהן שולאל**, אחרון הנגידיים היהודים במצרים בתקופה

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכיי יהלכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי." [תהלים פ"א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי**

יום נעים ושבת שלום!

כניסת השבת (ב"ש): 18⁵⁶

צאת השבת (ב"ש): 19⁵⁴

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

יום ה', ח' באייר תשס"ד (29 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הממלוכות. ... ולמרות שגם אז לא התממשה תקוה זו, אנו מאמינים באמונה שלמה בבואו, "וואף על פי שיתמהמה, עם כל זה נחכה לו בכל יום שיבוא." [ה-12 מ"ג העיקרים] [ואלה תולדות 2000]

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכי יהלכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי." [תהלים פ"א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום חמישי

יום נעים ושבת שלום!

כניסת השבת (ב"ש): 18⁵⁶

צאת השבת (ב"ש): 19⁵⁴

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.